

Mjuk päls och våt nos

ARBETSKOMPIS. Värme, mjuk päls, närhet. Terapihund Locka når fram till svårt funktionshindrade barn på ett sätt som människor inte alltid kan.

Monica Broman från Hillared och hennes Locka, en sju år gammal flatcoated retriever, har sedan 2011 besökt Barn- och ungdomsboendet Bräcke Östergård varje vecka. Där arbetar de med barn och ungdomar med svåra funktionshinder.

–Arbetspassen är väldigt olika. Ibland är det ren träning, ibland handlar det mer om att ge närhet, säger Monica Broman.

En del av barnen har inga viljestyrda rörelser alls och mycket begränsad kommunikation med omvärlden. Där blir målet för hundterapi att ge sinnesintryck och välmående.

–Det man kan se är leenden, skritt, ögonkontakt. De samspelar med Locka på ett sätt som de inte gör med människor, säger Monica.

Det är tre år sedan Locka blev färdigutbildad terapihund. Hon och Monica arbetar också på äldreboenden, och utmaningen är densamma där. En hund kan bryta igenom där det är svårt för människor att få kontakt. Och en hund kan motivera till träning genom sin blotta närvaro.

–En del barn hade inte varit det minsta motiverade att träna om det bara hade varit vi terapeuter som hade suttit där. Men Locka blir en motivation i sig, säger Elin Wikström, arbetsterapeut på Habiliteringen Bräcke.

På Bräcke går Lockas arbete ut på att stimulera det barnen faktiskt klarar att göra, trots sina svårigheter.

En övning som Locka brukar göra är "leta hundar" – små tyghundar som göms hos barnen. Locka nosar försiktigt rätt på dem och barnens sinnesintryck stimuleras när hon sniffar och buffar.

Arbetsterapeuterna använder en stor knapp, där de har spelat in kommandot "leta". Det gör att barnen själva kan bestämma när Locka ska börja leta, även om de inte själva kan tala.

–Det är stort att de här barnen får möjlighet att bestämma över något som ger dem möjlighet att påverka sin omgivning, säger Stina Wahl, också arbetsterapeut.

När Fredrik kommer till terapin har han en bit hundgodis i handen. När han lyfts in sin rullstol och ner på golvet sniffar sig Locka snabbt fram till godisbiten, och Fredrik spricker upp i ett stort leende.

Fredrik kan inte själv trycka på kommandoknappen när Locka ska leta hundar. Men när Stina Wahl håller hans hand, kan han krama den så att hon trycker på knappen åt honom.

Efteråt får Locka ligga stilla bredvid Fredrik, för att ge värme och närhet. Det ser vilsamt ut, men Lockas viftande svans visar att hon inte är på väg att somna, utan mitt i ett arbetspass.

För Locka är detta det mest arbetsamma: att vara stilla och vänta. –Den passiva väntan är ofta mer jobbig för hunden, inte fysiskt men

Locka kan få kontakt på ett sätt som människor inte alltid kan. Att, som Victor, själv välja att klappa Locka kan vara ett stort steg. Bakom Victor skymtar assistenten Rebecca.

Det man kan se är leenden, skritt, ögonkontakt. De samspelar med Locka på ett sätt som de inte gör med människor.

Monica Broman, matte till terapihund Locka.

mentalt. Och den måste kunna koppla av och på, det är viktigt att den kan växla mellan arbete, vältan och vila, säger Monica Broman.

En terapihund måste vara nyfiken och social – men samtidigt lugn och trygg.

–Oväntade saker kan förstås hända, att någon tar tag i henne till exempel. Men Locka är välutbildad och till sin natur förlåtande. Som förare är jag ansvarig för att tänka på säkerheten och att både människa och hund ska trivas i situationen.

För Johan är träningen motorisk. Han får kasta ut föremål på golvet, och sedan med hjälp av knappen be Locka plocka upp dem. Det blir en lek för båda, men samtidigt träning.

Rebecca får hjälp att sitta upp och hålla huvudet uppe när hon träffar Locka. Hunden lägger sitt huvud i hennes knä och Rebecca får känna på pälsen.

Lite senare får Rebecca ligga ner på madrassen och Locka lägger sig tätt intill, med Rebeccas båda armar om sig. Rebecca ler och försöker dra Locka till sig i en omfamning, men en stund senare slumrar hon. Det är ganska vanligt att Locka har den effekten – det är lugnande med hennes varma, mjuka närvaro.

–Det vi kan se är att de mår väldigt bra i den stunden. Och när någon som är orolig, kanske skriker och mår dåligt, blir lugn tillsammans med Locka... det är guld värt att få uppleva, säger Monica Broman.

KARIN SAMUELSSON
karin.samuelsson@bt.se
033-700 0718
TEXT OCH FOTO

Monica Larsson (till vänster) och hennes terapihund Locka är en källa till glädje på Bräcke Östergård i Göteborg. Rebecca

» Bräcke Diakoni

Bräcke Diakoni startades på 20-talet för att utbilda diakonissor, som på den tiden i mångt och mycket var sjuksköterskor.

I dag är Bräcke diakoni en icke vinstdrivande stiftelse som ägnar sig åt olika typer av vård och omsorg i olika del-

ar av landet, bland annat äldreboenden, hospice, rehabilitering, rehabilitering och vårdcentraler, samt utbildning och forskning.

Barn- och ungdomsboendet Bräcke Östergård ligger på Hisingen i Göteborg är ett boende för barn och ungdomar med

funktionsnedsättning. På boendet finns cirka tolv platser för ungdomar mellan 11–21 år.

Habiliteringen Bräcke, som ligger i anslutning till Bräcke Östergård, bedriver rehabilitering riktad mot ungdomar med flerfunktionshinder.

Knappen med inspelade kommandon hjälper barnen att kommunicera med Locka.

är guld värd

Vad var det som kom in i mitt nervsystem?

Det var en varm höstdag, jag minns att solen sken och vi hade inte så mycket kläder på oss. Året var 1963, ett halvt sekel sedan nästan på dagen. Femtio långa år. Vad var det som var så speciellt?

Minnet blir tydligt i dessa dagar, när det är precis 50 år sedan Beatles gästade vår bygd.

Några dagar in i oktober 1963 letade sig "She Loves You yeah" in på Tio i topp-listan i svenska radion. Denna malkalöst medryckande melodi spred sig blixtnabbt som en slags magisk, lustfylld gas. Jag var med om det själv.

KRÖNIKAN

JAN LINDSTEN

jan.lindsten@bt.se 033-700 0744

JAN LINDSTEN

Vi var ett koppel femåringar på lekplatsen och sjöng, ljudligt och falskt och av hela hjärtat "Schlaffs jou jä, jä jä" med ett inte så välartikulerat uttal, alltmedan vi gungade högt fram och tillbaka över den stenhårda asfalten. (Detta utspelade sig innan säkerhetstänkandet hunnit fram till lekplatserna.)

Visste vi vad orden betydde? Ja, jag tror det, kanske rörde det sig om en intuitiv förståelse. Det handlade om ung kärlek så klart, och visst är det ett underbart besked att få även för en femåring att hon älskar dig!

För jag var nog, på femåringars vis, lite förälskad i den eller två år äldre grannflickan Anneli. Vi brukade leka, fast jag tror inte hon var med och gungade just den här gången.

De här dagarna i oktober -63 var början till en livslång relation med Beatles. Och vad skulle vi unga inte få uppleva mer av under några fantastiska år, när våra idoler gav oss ständigt stegrade musikaliska upplevelser, tills allt på något rätt sorgligt sätt imploderade en gråmulen aprilidag 1970?

Det var som om något gick rakt in i hjärnan, eller själen, och blev kvar där som ett slags program eller egen strömkrets som när som helst kan aktiveras. I dag räcker det att spela någon av låtarna för att genast mana fram bilderna, minnena, välbefinnandet och associationerna.

Långt, långt senare såg jag i en tv-intervju hur George Harrison kanske ger svaret på hemligheten med Beatles. "Våra fans gav oss sina pengar och köpte våra skivor, men vi gav dem vårt nervsystem," säger han djupt.

Så var vi med om något alldeles speciellt dessa år? Det vill man nog gärna tro. Fast kanske fångar dagens duktiga artister barn och ungdomar precis lika mycket?

Jag har försökt undersöka detta, mycket ovetenskapligt, genom att spela några av de tidiga, extremt trallvänliga beatieslåtarna för barnbarnen och iakta om något särskilt händer.

Resultaten är inte entydiga. Kanske är de för små ännu. Men testa ni också, mor- och farföräldrar som läser detta, och hör gärna av er!

Bälteskudde för fyraåringar

STOCKHOLM. Bälteskudde kan vara bättre för de större barnen, från fyra år, än en framåtvänd bilbarns stol. Det menar trafiksäkerhetsforskaren Lotta Jakobsson på Chalmers. En orsak är att avståndet till sätet framför kan bli för litet när ett större barn sitter i en framåtvänd stol. Vid en krock riskerar barnet då att slå i sätet framför. Dessutom kan stolen vara obehaglig för barnet, som då inte sitter som det är tänkt, skriver tidningen Råd & Rön. (17)

Kvinnor vill få fler orgasmer

STOCKHOLM. Var fjärde person är inte nöjd med sitt sexliv. Men anledningen till missnöjet skiljer sig åt mellan män och kvinnor. 17 procent av de missnöjda kvinnorna uppger att orsaken är att de sällan eller aldrig får orgasm. Bland männen svarar bara en procent att det är anledningen.

Männen, å sin sida, är framför allt missnöjda eftersom de har för lite sex – det svarar hela 58 procent av dem som önskar mer av sitt samliv. Siffran kan jämföras med 34 procent av kvinnorna. Siffrorna presenteras av RFSU, utifrån Kådiskollen, som är en undersökning bland drygt tusen personer i Sverige. (17)

Forskning kring fasta sovttider

STOCKHOLM. Goda sömnrutiner för mycket gott med sig, visar ny brittisk forskning vid University College London (UCL). Studien vid universitetet omfattade 10 000 barn, tre, fem och sju år gamla, och visade att de barn som inte hade fasta läggtider oftare var hyperaktiva, hade symptom som kan liknas vid jetlag och även problem med kompisar samt känslomässiga svårigheter. "Att inte ha fasta rutiner för sömn, följt av känslan att inget är fast, får kroppen och hjärnan att reagera som vid jetlag, det får hälsoföljder och påverkar barnens dagliga funktioner, säger professor Yvonne Kelly till The Guardian. (17)

» Terapihund

Terapihund och vårdhund kallas också för social tjänstehund. En social tjänstehund med förare arbetar för att öka deltagarens motivation, välbefinnande och hälsa. Hundteamet arbetar med fysisk, psykisk, social och kognitiv träning.

Terapihund arbetar inom vård, skola och omsorg. Vårdhund arbetar inom äldreomsorg, demensvård och rehabilitering av människor med förvärvat hjärnskada.

För en terapihund görs ett lämplighetstest tidigast vid ett års ålder. Därefter utbildas

hunden och efter avslutad terapihundutbildning och godkänd examen ges behörighet till att arbeta yrkesmässigt

som tjänstehundsteam.

Terapihundsteamets uppgifter är att göra målriktade besök inom vård, skola och omsorg. Man ska arbeta med målriktade metoder som dokumenteras och utvärderas.

Källa: Svenska terapihundskolan.